

Заклад позашкільної освіти
«Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради

Інструкція
з охорони праці № 1/0
для роботи з ремонту спортивного інвентарю

Заклад позашкільної освіти
«Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО

(Наказ директора ЗПО «КРЦМтаШ»

Від «___» _____ 20__ № _____

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № _____

ДЛЯ РОБОТИ З РЕМОНТУ СПОРТИВНОГО ІНВЕНТАРІЮ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для роботи з ремонту спортивного інвентарю розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (зі змінами), ДНАОП 0.00-8.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві», ДНАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», ДНАОП 0.00-4.12-99 «Типове положення про навчання з питань охорони праці», НПАОП 0.00-7.11-12 «Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників» і є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання вимоги з охорони праці для працівників, які виконують роботи з ремонту спортивного інвентарю.

1.2. Дія даної інструкції поширюється на всіх працівників закладу.

1.3. Згідно із статті 44 Закону України «Про охорону праці» (зі змінами) особи, які не виконують вимоги інструкції з охорони праці, у відповідності від характеру порушення притягуються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної та кримінальної відповідальності.

1.4. Відповідно до Закону України «Про обов'язкове державне соціальне страхування», керівник повинен застрахувати працівника, який виконує роботи з ремонту спортивного інвентарю (далі - слюсар) від нещасних випадків та професійних захворювань під час роботи.

1.5. До роботи з ремонту спортивного інвентарю допускається особа, яка досягла 18-річного віку, пройшла в встановленому порядку попередній (під час прийняття на роботу) та періодичний (під час трудової діяльності) медичні огляди, вступний, первинний (на робочому місці) інструктаж та перевірку знань з питань з охорони праці, має посвідчення на право виконання робіт.

1.7. Слюсар зобов'язаний:

- не торкатися електрообладнання, клем електродротів, не відкривати електрошафи;
- не вмикати і не вимикати (крім аварійних випадків) машини, верстати і механізми;
- виконувати тільки роботу, яка доручена безпосереднім керівником робіт;
- не допускати сторонніх осіб до місця проведення робіт;

- не захарашувати робоче місце;
- не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці;
- вміти подавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків;
- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

1.8. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть діяти на слюсаря:

- незахищені рухомі частини виробничого устаткування; пересувні вироби, заготівлі, матеріали;
- захарашеність робочих місць інструментом, пристосуванням, матеріалами, деталями;
- відсутність спеціальних пристроїв, інструменту та обладнання для виконання робіт відповідно до прийнятої технології;
- незахищені струмоведучі частини електрообладнання (електроустановок);
- недостатня освітленість робочої зони;
- несправність інструмента, обладнання, пристосувань.

1.9. Слюсарю згідно з діючими нормами видається безкоштовно спецодяг.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати завдання від керівника робіт.

2.2. Привести до ладу спецодяг, застібнути або обв'язати рукава, заправити одяг таким чином, щоб кінці його не розвіювались.

2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати все, що заважає роботі.

2.4. Впевнитись в тому, що робоче місце достатньо освітлене, а світло не буде засліплювати очі.

2.5. Робочий інструмент та деталі розташувати в зручному та безпечному для користування порядку.

2.6. Впевнитись в тому, що робочий інструмент, пристосування, обладнання та засоби індивідуального захисту справні і відповідають вимогам охорон праці.

2.7. Перед початком робіт електро- пневмоінструментом та на верстатах необхідно пройти інструктаж по безпечній роботі з ними.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Ручні інструменти (молотки, зубила, пробійники тощо) не повинні мати:

- на робочих поверхнях пошкоджень (вибоїн, відколів);
- на бокових гранях у місцях затискання їх рукою задирок та гострих ребер;

- на дерев'яних поверхнях ручок сучків, задирок, тріщин; поверхня повинна бути гладкою;

- наклепів та пере гартованих робочих поверхонь.

3.2. Молотки та кувалди повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими загартованими клинами.

3.3. Ручки молотків та кувалд повинні бути виготовлені з твердих та в'язких порід сухого дерева і насаджені під прямим кутом по відношенню до вісі бойка. Виготовлення ручок з м'яких або товстошарових порід дерева забороняється.

3.4. Ручка повинна бути прямою, овального перерізу з незначним стовщенням до її вільного кінця. Довжина ручок слюсарних молотків повинна бути в межах 300-400 мм у залежності від ваги.

3.5. Всі інструменти, що мають загострені кінці для насаджування рукояток (напилки, викрутки тощо), повинні мати ручки, що відповідають розмірам інструменту, з бандажними кільцями.

3.6. Зубила повинні бути довжиною не менше 150 мм, а відтягнена частина зубила - 60-70 мм. Різальна частина зубила повинна мати пряму або злегка випуклу лінію.

3.7. Слюсарні лещата повинні бути у повній справності, міцно захоплювати затискуваний виріб і мати на губках неспрацьовану насічку.

3.8. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів і не мати тріщин та забоїн, площини зіва ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними. Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.

3.9. Лезо викруток повинно за товщиною відповідати ширині шліца в головці гвинта.

3.10. Зенкера, свердла і тому подібний вставний інструмент повинні бути правильно заточені і не мати тріщин, вибоїн, задирок та інших дефектів.

3.11. Хвостовики цього інструменту не повинні мати нерівностей, скосів, тріщин та інших пошкоджень, повинні бути міцно пригнаними і правильно центрованими.

3.12. Ручні електричні машини (інструмент) підлягають періодичній перевірці не менше одного разу на 6 місяців.

3.13. Для живлення світильників місцевого стаціонарного освітлення з лампами розжарювання повинна застосовуватися напруга в приміщеннях без підвищеної небезпеки не вище 220 В, а в приміщеннях з підвищеною небезпекою і особливо небезпечних - не вище 42 В.

3.14. Світильники з люмінесцентними лампами напругою 127-220 В допускається застосовувати для місцевого освітлення за умов недоступності їх струмопровідних частин для випадкового дотику.

3.15. Світильники слід закривати склом і огорожувати захисною решіткою, металевий корпус світильника слід заземлити.

3.16. Для перенесення інструменту слід використовувати сумки або спеціальні ящики; гострі частини інструменту повинні бути захищені чохлами або обгорнуті.

3.17. При роботі з переносною електродриллю, гайковертом, шліфувальною машиною додержуватись інструкції по експлуатації електроінструмента.

3.18. Працювати тільки в захисних окулярах.

3.19. Користуватись тільки абразивними кругами, одержаними в інструментальній коморі та спеціально призначеними для електромашинки.

3.20. Забороняється:

- працювати електричним інструментом з приставних драбин;
- працювати бічною поверхнею абразивного круга.

3.21. Несправний інструмент здати в інструментальну комору. Ремонтувати його самому забороняється.

3.22. При роботі на свердлильному верстаті необхідно:

- упорядкувати робочий одяг, надіти головний убір, який щільно облягає голову, і підібрати під нього волосся;
- перевірити наявність огороження рухомих частин верстата і справність електропускового пристрою;
- точно встановити і надійно закріпити свердло;
- закріпити деталі верстатними або ручними лещатами, упорами, кріпильними косинцями, болтами;

3.23. При роботі на свердлильному верстаті забороняється:

- працювати в рукавицях або з пов'язкою на пальцях рук;
- тримати деталь в руках і свердлити при перекосі закріпленої деталі;
- міняти свердло на ходу верстата;
- вимірювати деталь, змащувати верстат на ходу, гальмувати його, торкаючись рукою ременю, патрона, шківа чи втулки для свердла;
- гальмувати обертання шпинделя натиском руки на частини верстата чи деталі, що обертаються, а також перевіряти рукою вихід свердла.

3.24. При роботі на заточувальному верстаті необхідно надіти захисні окуляри, стояти завжди збоку абразивного круга, пуск верстата має бути заблокований із захисним екраном. Зазор між кругом та підручником повинен бути не більше 3 мм. Стежити за тим, щоб підручник був міцно закріплений, абразивний круг - обгороджений захисним кожухом. Правити круг зубилом забороняється.

3.25. При роботі з електроінструментом необхідно:

- користуватись діелектричними рукавицями та калошами;
- стежити за справністю ізоляції та електроінструменту, надійністю кріплення заземлюючого дроту і штепсельної ви-лки з заземлюючим контактом;
- при перервах у роботі виключати інструмент.

Включати електроінструмент у мережу за відсутності спеціального штепсельного з'єднання забороняється.

3.26. Працюючи на верстаку необхідно стежити за тим, щоб поверхня його, оббита листовою сталлю, була гладкою і не мала задирок.

3.27. Виконуючи роботу сумісно з декількома особами, узгоджувати свої дії з діями товаришів по роботі.

3.28. На розбирально-складальних роботах застосовувати справні знімачі, гайковерти і ключі. Відкручувати гайки за допомогою зубила і молотка забороняється.

Гайки, які важко відкручуються, змочити гасом, а потім відкрутити ключем.

3.29. Перевіряти співвісність отворів при складанні вузлів необхідно виконувати за допомогою конусної оправки або бородка. Забороняється робити це пальцем.

3.30. Під час роботи зубилом або крейцмейселем слід одягнути захисні окуляри і стежити, щоб осколки, які відлітають, стружка не поранили слюсаря, який працює поруч і оточуючих.

Для захисту людей на верстаку мають бути встановлені запобіжні сітки або щити висотою не менше 1 м.

Пил і ошурки з верстата змитати щіткою.

3.31. При роботі ручною ножівкою слід правильно натягнути полотно, щоб воно не вигиналось та не тремтіло під час роботи.

При розпилюванні металу ножівкою необхідно зробити на ньому напилком поглиблення, щоб не зсковзувало полотно.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати робоче місце. Інструмент і пристрої протерти і поскладати їх у відведене для них місце.

4.2. Якщо агрегат, що ремонтується, залишається на спеціальних підставках, перевірити надійність їх встановлення. Не залишати його висіти на тросі вантажопідйомного механізму.

4.3. Зняти спецодяг, повісити його у спеціально призначене для нього місце.

4.4. Вимити руки і обличчя теплою водою з милом; при можливості прийняти душ.

4.5. Забороняється мити руки в мастилі, бензині, гасі і витирати їх ганчір'ям, тирсою, стружкою.

4.6. Повідомити керівника робіт про всі недоліки, які були в процесі роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Причини, які можуть викликати аварійну ситуацію: ураження електричним струмом, падіння з висоти вивішених агрегатів, вихід з ладу інструмента, устаткування, пристроїв, відліт осколків металу, наявність шкідливих речовин в робочій зоні та інше.

5.2. Якщо склалась ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, слід негайно припинити роботу, відключити електроенергію, джерело; огородити небезпечну зону; не допускати в неї сторонніх осіб, повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.4. Надання першої медичної допомоги.

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозріванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпіло-о на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

У випадку потрапляння на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно ретельно промити очі водою впродовж 15-20 хвилин та обробити розчином питної соди чи борної кислоти відповідно.

5.4.5. Перша допомога при теплових опіках.

У випадку отримання опіків вогнем, парою, гарячими предметами забороняється розкривати пухирі та перев'язувати опіки бинтом.

У випадку опіків I ступеню (почервоніння) уражене місце обробляти ватою, змоченою етиловим спиртом.

У випадку опіків II ступеню (пухирі) уражене місце обробляти спиртом або 3% марганцевим розчином.

У випадку опіків III ступеню (руйнування шкіряної тканини) уражене місце накрити стерильною пов'язкою та викликати швидку медичну допомогу.

5.4.6. У випадку пожежі (ознак горіння) працівник зобов'язаний:

- повідомити керівника;
- викликати оперативно-рятувальну службу за телефоном «101» або «112»;
- вжити можливих заходів для гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами пожежогасіння.

Інструкцію розробив
заступник директора з АГЧ

В.О. Концур

Узгоджено
інженер з ОП

В.В. Малиш